

Beslutsfattare:	Beslutsdatum:
Dokumenttyp:	Träder i kraft:
Giltighetstid: tillsvidare	
Dokument som upphävs:	

Riktlinjer för validering av reell kompetens vid Luleå tekniska universitetet

Innehållsförteckning

1.	INLEDNING	3
2.	REELL KOMPETENS	3
3.	ANSÖKNINGSPROCESSEN	4
3.1	ANSÖKAN OM TILLTRÄDE	4
3.2	ANSÖKAN OM TILLGODORÅKNANDE	4
4.	KARTLÄGGNINGSPROCESSEN	5
4.1	KARTLÄGGA BEHÖRIGHET FÖR TILLTRÄDE.....	5
4.2	KARTLÄGGA TILLGODORÅKNANDE	5
5.	BEDÖMNINGSPROCESSEN	5
5.1	BEDÖMA BEHÖRIGHET FÖR TILLTRÄDE	6
5.1.1	<i>Bedöma grundläggande behörighet</i>	6
5.1.2	<i>Bedöma särskild behörighet</i>	7
5.2	BEDÖMA TILLGODORÅKNANDE	7
6.	URVAL VID TILLTRÄDE EFTER BEDÖMNING AV REELL KOMPETENS	8
7.	ÖVERKLAGANDE	8

1. Inledning

Genom att ta tillvara erfarenheter och kunskap som är förvärvade genom reell kompetens kan universitetet bredda rekryteringen och skapa mångfald i utbildning.

Validering av reell kompetens är en process som innebär en strukturerad bedömning och ett erkännande av kunskaper och kompetenser som en person besitter oberoende av hur de förvärvats.

Universitetets riktlinjer för reell kompetens är kopplade till den lokala Antagningsordningen¹ och de lokalt fastställda Riktlinjerna för tillgodoräknande² vilka utgår från högskoleförordningen (1993:100)(HF) om tillträde³ och om tillgodoräknande⁴. Det innebär att handläggning och beslut i dessa frågor sker enligt respektive process och följer rektors besluts- och delegationsordning om antagning och tillgodoräknande vid Luleå tekniska universitet.

I en rapport utgiven av Högskoleverket 2009⁵ presenteras ett antal rekommendationer kring lärosätenas arbete med bedömning av reell kompetens, varav vikten av vägledning i bedömningsprocessen är en. Universitetets studievägledare ger stöd och vägledning om processen inför ansökan så att den sökande ska förstå hur de ska beskriva och styrka sina färdigheter på ett bedömningsbart sätt.

Det finns skillnader i processen för validering av reell kompetens gällande behörighet och tillgodoräknande. Detta dokument anger riktlinjerna för båda processerna, som komplement till riktlinjerna finns arbetsrutiner för respektive process. Antagningen med stöd av berörda funktioner inom Studentavdelningen ansvarar för att det finns arbetsrutiner för processen behörighet. Referensgruppen för tillgodoräknande ansvarar för att arbetsrutinerna för tillgodoräknande finns och är kända för administrationen på respektive institution som handlägger dessa ärenden.

2. Reell kompetens

Reell kompetens är enligt Statens offentliga utredningar (SOU), ”En nationell strategi för validering”⁶ den samlade, faktiska, kompetens som en individ har oberoende av hur, när eller var den har utvecklats. Det kan vara formell kompetens eller kunskaper från informellt och icke-formellt lärande som utredningen beskriver enligt följande:

---

¹ Antagningsordningen LTU-379-2019

² LTU-560-2019

³ 7 kap 5 och 8 §§ HF

⁴ 6 kap 7§ HF (1993:100)

⁵ Rapport 2009:21 R, s 59

⁶ SOU 2017:18

Formell kompetens är kunskap som etablerade organisationer t.ex. en utbildningsinstitution, en myndighet eller en branschorganisation har bedömt och dokumenterat i formella termer genom betyg, intyg, certifikat, legitimation etc.

Icke-formellt lärande är ett avsiktligt och organiserat lärande som inte regleras av lagar, förordningen eller föreskrifter. Icke-formellt lärande genomförs i t.ex. studiecirklar, arbetsmarknadsutbildning och personalutbildning. I många branscher utfärdas erkända certifikat eller diplom efter ett genomfört icke-formellt lärande. Kvalitetssäkring genomförs av den egna branschen eller av branschens erkända organisation.

Informellt lärande förvärfvas oftast via ett oavsiktligt lärande som inte är organiserat eller strukturerat och som pågår på arbetsplatsen, i hemmet, på fritiden, under ledighet etc.

3. Ansökningsprocessen

På universitetets hemsida om reell kompetens finns länk till mer information om de underlag som krävs för att bedöma den reella kompetensen. Tex vilken dokumentation som ska laddas upp och vad dokumentationen ska innehålla, där finns också exempel på vilka verksamheter som kan ge reell kompetens.

Studievägledarna vid universitet ska ge stöd och svara på frågor om processen för att ansöka om reell kompetens, både för ansökan om tillträde till utbildning och för tillgodoräknande.

3.1 Ansökan om tillträde

Ansökan om reell kompetens för tillträde görs i samband med ansökan till utbildning via antagning.se. I samband med ansökan till en utbildning ska den sökande skriva en personlig motivering som beskriver hur den reella kompetensen har uppnåtts. Handlingar som styrker den samlande reella kompetensen den sökande åberopar i sin personliga motivering ska bifogas. Handlingarna kan vara intyg från arbetsgivare, organisationer, studieförbund eller andra som beskriver hur och när den sökandes kompetens uppnåtts.

3.2 Ansökan om tillgodoräknande

Ansökan om reell kompetens för tillgodoräknande i en utbildning ska ske enligt universitetets Riktlinjer för tillgodoräknande⁷. Ansökan kan gälla reell kompetens för en hel kurs eller modul/delprov/moment (delkurs).

---

⁷ LTU-560-2019

4. Kartläggningsprocessen

Kartläggning innebär att universitet sammanställer och skattar om det finns tillräckligt underlag för att göra en bedömning av den sökandes meriter baserat på den inkomna dokumentationen från sökande.

Anser den som kartlagt ansökan att det finns brister i underlaget som ska bedömas kontaktas den sökande. Den sökande ges då möjlighet att inkomma med komplettering.

4.1 Kartlägga behörighet för tillträde

Kartläggning av behörighet för tillträde görs av handläggare på universitets antagningsenhet. Den som kartlägger och sammanställer handlingarna bedömer också om underlaget är bedömningsbart. Vid kartläggning av reell kompetens för ett ämne som vid tillträde kräver särskild behörighet, kan antagningshandläggare ta hjälp av ämneskunnig inom akademien.

4.2 Kartlägga tillgodoräknande

Kartläggning för tillgodoräknande görs av administrationen på respektive institution. Den som kartlägger gör ingen bedömning utan överlämnar det till kursansvarig eller ämnesansvarig.

5. Bedömningsprocessen

Validering av reell kompetens sker genom bedömning av den sökandes kompetens och värderas i förhållande till målen för den aktuella utbildningen och kurser. Målen för utbildning framgår av högskolelagen, högskoleförordningens bilaga 2 (examensordningen), kurs- och utbildningsplaner samt lokala föreskrifter.

Bedömning av reell kompetens görs utifrån de underlag som inkommit vid ansökan. Bedömaren kan begära komplettering av bedömningsunderlag om bedömaren upplever brister eller har frågor. Det kan vara dokumentation, bedömningssamtal och/eller arbetsprover där den sökandes kunskaper och färdigheter ytterligare kan synliggöras. Beslut om reell kompetens är ett erkännande eller icke erkännande av kunskaper och färdigheter som en individ redan har.

Lärosätet ska anta ett flexibelt, rättvist och generöst förhållningssätt⁸. Detta innebär att universitetet ska ta hänsyn till utbildningens mål eller kursen som helhet i valideringsprocessen, dvs. göra en helhetsbedömning⁹.

5.1 Bedöma behörighet för tillträde

Bedömning gör antagningshandläggare vid antagningsenheten på Luleå tekniska universitet. Det avgörande vid validering av reell kompetens av behörighet för tillträde ska vara studentens förmåga att påbörja en utbildning och säkerställa att det är möjligt för den sökande att nå examensmålen.

5.1.1 Bedöma grundläggande behörighet

Reell kompetens för grundläggande behörighet uppnår den sökande som har likvärdiga kunskaper som den som uppfyller den formella behörigheten för grundläggande behörighet. På antagning.se finns information om grundläggande behörighet. I Universitets och högskolerådet Bedömningshandbok finns också information om bedömning av grundläggande behörighet.

Universitetet följer Sveriges universitets- och högskoleförbund (SUHF) rekommendation av bedömning av en generell reell kompetens¹⁰ för grundläggande behörighet. I rekommendationen anses de sökande uppfylla grundläggande behörighet om de uppfyller nedanstående kriterier.

Lägst betyget Godkänt alternativt E i:

- Svenska/Svenska som andra språk A + B eller Svenska/Svenska som andra språk 1, 2 och 3
- Engelska A eller Engelska 5 och 6
- Matematik A eller Matematik 1a, b eller c
- Samhällskunskap A eller Samhällskunskap 1b eller 1a1 + 1a2
- Samt tre års arbetslivserfarenhet på minst halvtid efter 19 års ålder

Efter bedömning formuleras ett beslut, beslutet får den sökande i antagningsbeskedet.

---

⁸ EAR-HEI, Europeisk manual för erkännande av kvalifikationer för högre utbildning 2018)

⁹ Jfr. ÖNH 41-960-00

¹⁰ REK 2009:2 (reviderad)

5.1.2 Bedöma särskild behörighet

Vid bedömning av reell kompetens för särskild behörighet prövas den sökandes kunskaper mot den behörighetsgivande kursen/kursernas lärandemål utifrån fastställda kurs- och utbildningsplaner. Kunskap och färdigheter ska i huvudsak överensstämma med de formella behörighetskraven. Bedömningen, som görs av antagningshandläggare på Luleå tekniska universitet, ska utgå från de skriftliga och muntliga underlag som sökande uppger i ansökan. Vid behov av stöd för att bedöma kravet för den särskilda behörigheten kontaktar antagningshandläggaren utbildningsledaren för utbildningen.

Efter bedömning formuleras ett beslut, beslutet får den sökande i antagningsbeskedet.

5.2 Bedöma tillgodoräknande

Student som är antagen till och bedriver högskoleutbildning vid universitetet ska ges möjlighet att få sina samlade kunskaper och kompetenser bedömda utifrån sin reella kompetens i syfte att korta utbildningen.

Bedömning av reell kompetens vid tillgodoräknande ska utgå från, dels målen för utbildning på grundnivå och avancerad nivå enligt högskolelagen 1 kap. 8 och 9 §, dels specifika mål i den aktuella kursplanen. Bedömningen kan göras mot en hel kurs eller modul/delprov/moment (delkurs). Ett beslut om tillgodoräknande utgör alltså ett erkännande av kunskaper och färdigheter som en individ redan har kopplat till innehåll och mål i den modul/delprov/moment (delkurs) som ansökan gäller. Det avgörande vid bedömningen ska vara studentens förmåga att klara de efterföljande kurserna i utbildningen samt att utbildningens examensmål är säkerställt. Vid tillämpningen av dessa bestämmelser ska universitet inte agera allt för restriktivt¹¹.

Enligt rektors besluts- och delegationsordning vid Luleå tekniska universitet är det prefekten vid varje institution som ansvarar för beslut om tillgodoräknande på grundnivå och avancerad nivå. Prefekten kan delegera uppdraget vidare till huvudansvarig utbildningsledare (HUL), utbildningsledare (UL), eller ämnesföreträdare. Bedömning av reell kompetens för tillgodoräknande görs av ämneskunnig eller examinator för aktuell kurs kopplat till utbildningens mål, enligt institutionens arbetsrutiner för detta arbete.

Berörd institution delger studenten beslutet för tillgodoräknande.

Tillgodoräknanden som gjorts utifrån reell kompetens betygssätts inte.

---

¹¹ Prop. 1992/93:1 om universitet och högskolor-frihet för kvalitet, s 36

Dokumentation i Ladok och examenshandlingarna är detsamma för tillgodoräknande, oavsett om det är formell eller reell kompetens som tillgodoräknats.

6. Urval vid tillträde efter bedömning av reell kompetens

Sökande som beviljas reell kompetens för grundläggande- eller särskild behörighet behöver ett meritvärde för att konkurrera om utbildningsplatser. Ett meritvärde har den som har ett slut- eller avgångsbetyg från gymnasieskola, vuxenutbildningen eller omdöme från folkhögskola. De deltar i respektive urvalsgrupp med det meritvärde som betyget/omdömet ger.

Ett annat sätt att konkurrera om utbildningsplatser är att den sökande har ett giltigt resultat från ett högskoleprov. Giltiga resultat från högskoleprovet finns registrerat på [Antagning.se](https://antagning.se). Finns ett giltigt resultat från ett högskoleprov kommer den sökande automatiskt att ingå i urvalsgruppen för högskoleprov (HP).

Saknas ett giltigt högskoleresultat eller meritvärde från ett slut- eller avgångsbetyg hamnar den sökande i urvalsgruppen för övriga sökande (ÖS).

Bedömningen av reell kompetens påverkar inte meritvärdet.

7. Överklagande

Vid ett avslag om behörighet till utbildning eller tillgodoräknande har studenten rätt att överklaga beslutet¹². Se mer i Luleå tekniska universitets beslutade Riktlinjer för överklagande.

Beslut av Överklagandenämnden kan inte överklagas¹³.

---

¹² HF 12 kap

¹³ 12 kap 5§ HF